

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่องการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และประเมินผลความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในการสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยกำหนดประชากร คือบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยให้คำจำกัดความว่า บุคลากรด้านการท่องเที่ยว สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดชัยนาท ได้แก่ สวนนกชัยนาท เขื่อนเจ้าพระยา วัดปากคลองมะขามเฒ่า วัดธรรมามูล พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชัยนาทมุนี วัดพระบรมธาตุ และกลุ่มโบราณสถานเมืองสรรค-บุรี โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การจัดการสนทนากลุ่ม (Group Discussion) แบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) และแจกแจงความถี่ (Frequency) คำร้อยละ นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ตามประเด็นปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลที่ได้รับทั้งหมด ซึ่งได้รายงานผลไว้ในบทที่ 4 คณะผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย

ผลการศึกษาความพร้อมสามารถสรุปได้ว่า บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของสวนนกชัยนาท บุคลากรภาครัฐมีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวระดับปานกลาง ภาคเอกชน มีความพร้อมระดับปานกลาง ภาคประชาชนขาดความพร้อม บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของเขื่อนเจ้าพระยา ภาครัฐขาดความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ภาคเอกชนมีความพร้อมระดับปานกลาง ภาคประชาชนขาดความพร้อม บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชัยนาทมุนี และวัดพระบรมธาตุ บุคลากรภาครัฐมีความพร้อมดี ภาคเอกชน มีความพร้อมระดับปานกลาง ภาคประชาชนขาดความพร้อม บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของวัดธรรมามูล ภาครัฐมีความพร้อมปานกลาง ภาคเอกชนขาดความพร้อม ภาคประชาชนมีความพร้อมปานกลาง บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของวัดปากคลองมะขามเฒ่า ภาครัฐมีความพร้อมปานกลาง ภาคเอกชนมีความพร้อมปานกลาง ภาค

ประชาชนขาดความพร้อม บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มโบราณสถานเขตเมืองสรรคบุรี ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ขาดความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว จากผลการวิจัย สามารถสรุปความพร้อมได้ว่าบุคลากรภาครัฐมีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง บุคลากรภาคเอกชน มีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง บางส่วนขาดความพร้อม ส่วนภาคประชาชน ยังขาดความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวมากที่สุด จึงจำเป็นต้องเร่งให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว ให้แก่ประชาชนต่อไป

5.1.2 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

ผลการศึกษา สรุปได้ว่า การหาแนวทางในการพัฒนา คณะผู้วิจัยได้ ศึกษาจากรูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการสร้างกลยุทธ์ และการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และจากลักษณะงาน จึงพบรูปแบบ และทักษะที่บุคลากรแต่ละประเภทต้องมี โดยแบ่งบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ออกเป็น 7 ประเภท โดยแบ่งบุคลากรภาครัฐ เป็น 3 ประเภท ได้แก่ บุคลากรทำหน้าที่บริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว บุคลากรทำหน้าที่ให้บริการและดูแลแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรทำหน้าที่ประสานงานเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว ระดับจังหวัด แบ่งบุคลากรภาคเอกชน เป็น 3 ประเภท ได้แก่ บุคลากรประกอบกิจการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรประกอบกิจการด้านการนำเที่ยว บุคลากรซึ่งเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และบุคลากรภาคประชาชน และได้สร้างกระบวนการในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ออก เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ด้านการท่องเที่ยว ขั้นตอนการวางแผนการท่องเที่ยว ขั้นตอนการดำเนินการ พัฒนา บริหารจัดการการท่องเที่ยว และขั้นตอนการประเมินผล และนำผลกลับมาพัฒนาแผนการดำเนินการ

ด้านวิธีการในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว หลังจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และจากวิเคราะห์ พบว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินการ เนื่องจากสามารถดำเนินการได้เร็ว ประเมินผลการอบรมได้ง่าย ใช้งบประมาณไม่มาก และสามารถเน้นพัฒนาในแต่ละส่วนได้ตรงประเด็น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกระบวนการฝึกอบรมมาทดลองใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้เสนอแนะวิธีการพัฒนาอื่นๆ ไว้ในหัวข้อเสนอแนะ ซึ่งจะนำเสนอต่อไป

เมื่อเลือกการฝึกอบรม จำเป็นต้องหาความต้องการพื้นฐานในการอบรม ซึ่งพบว่า บุคลากรการท่องเที่ยว ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะบุคลากรภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งขาดเตรียมความพร้อมด้านการสื่อความหมายด้านการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงได้สร้างหลักสูตรอบรมไว้ในแต่ละช่วงเวลาของกระบวนการพัฒนาดังนี้

กรอบหลักสูตรการฝึกอบรมประกอบด้วย 7 หลักสูตร โดยแบ่งหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้
ขั้นตอนการทำความเข้าใจก่อนการดำเนินการ ได้แก่

1) หลักสูตรการสร้างความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ใช้สำหรับอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน เพื่อให้มีทัศนคติ และแนวทางการท่องเที่ยว ก่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว มีหัวข้อที่อบรมคือ ความรู้เบื้องต้นด้านการท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาทกับการท่องเที่ยว ทัศนศึกษาแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาท และสรุปความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาท และฉันทามติในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท

ขั้นตอนการวางแผนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่

2) หลักสูตรอาสาสมัครนักร้องความหมายด้านการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว ใช้สำหรับอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั่วไป ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีหัวข้ออบรม คือ หัวข้อหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่ของนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยว หัวข้อทรัพยากรทางการท่องเที่ยว จังหวัดชัยนาท หัวข้อภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวชัยนาท และการสื่อความหมายทางธรรมชาติ และการฝึกปฏิบัติสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท

3) หลักสูตรพัฒนาบุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวท้องถิ่น ใช้สำหรับอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวภาครัฐ โดยเฉพาะที่สังกัดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในท้องถิ่นของตนเองได้ มีหัวข้อที่อบรมคือ ทบทวนความรู้ด้านการท่องเที่ยว และบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการท่องเที่ยว หัวข้อการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น หัวข้อการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว หัวข้อการบริหารจัดการท่องเที่ยวท้องถิ่น และการทัศนศึกษา

4) หลักสูตรผู้ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ใช้สำหรับอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ภาครัฐ บุคลากรภาคเอกชน และประชาชนที่ทำหน้าดูแลแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะการให้บริการ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยมีหัวข้อวิชา คือ หัวข้อหลักการพัฒนาและบริหารแหล่งท่องเที่ยวเบื้องต้น หัวข้อหลักการพัฒนาบริการและการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว หัวข้อหลักการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว และการส่งเสริมการตลาด และการทัศนศึกษา

5) หลักสูตรนักพัฒนาการท่องเที่ยวประจำจังหวัด ใช้สำหรับอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวภาครัฐ สังกัดหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด เพื่อให้มีความรู้ ในการประสานงานด้านการท่องเที่ยว ให้คำปรึกษาด้านการท่องเที่ยว สร้างแผนส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวระดับจังหวัด โดยมีหัวข้อในอบรม คือ หัวข้อการทบทวนความรู้ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการ

ท่องเที่ยว หัวข้อการสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัด หัวข้อ หลักการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด และการทัศนศึกษา

6) **หลักสูตรผู้ประกอบการท่องเที่ยวท้องถิ่น** ใช้สำหรับอบรมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และพนักงาน รวมถึงประชาชนที่สนใจ เพื่อให้มีความรู้ด้านการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีหัวข้อในการอบรม คือหัวข้อหลักการให้บริการนักท่องเที่ยว หัวข้อหลักการสร้างแผนการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว หัวข้อหลักการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ หัวข้อการบริหารการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม และการทัศนศึกษา

ขั้นตอนการประเมินผล และทบทวนการดำเนินการ ได้แก่

7) **หลักสูตรทบทวน ความรู้ ด้านการพัฒนาและบริหารการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ** ใช้สำหรับอบรมทบทวนความรู้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว ทุกภาคส่วน เพื่อทบทวนความรู้ของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การประเมินผล การดำเนินการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ศึกษายทเรียนจากข้อผิดพลาดในการดำเนินการ โดยมีหัวข้อในการอบรม คือหัวข้อการทบทวนความรู้ ด้านการพัฒนาและบริหารการท่องเที่ยว หัวข้อการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ด้านการท่องเที่ยว

ในการทำ Group Discussion พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนามีความสนใจฝึกอบรมในหลักสูตรอาสาสมัครนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยว โดยผลการดำเนินการ ได้สรุปในหัวข้อ 5.1.3

5.1.3 สรุปผลการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้มีความพร้อมต่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว

ในการพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองฝึกอบรมหลักสูตรอาสาสมัครนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยว ตามความเห็นจากการทำ Group Discussion โดยทดลองอบรมระหว่างวันที่ 21-22 ตุลาคม 2552 ณ ศูนย์การศึกษาจันทร์เกษมชัยนาท อ.สวรรคบุรี มีผู้เข้าอบรม จำนวน 45 คน จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยการอบรมดำเนินการในลักษณะการอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และมีการทดสอบผู้เข้าอบรมด้านการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว ผลปรากฏว่า ผู้เข้าอบรม มีความพร้อมในการเป็นนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยว จำนวน 13 คน ส่วนผู้เข้าอบรมที่เหลือต้องพัฒนาด้านทักษะการนำเสนอ เพิ่มเติม ก็สามารถเป็นนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยวได้ รวมทั้งทำการประเมินความพึงพอใจในการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมเป็นอย่างมากและเสนอแนะให้ดำเนินการจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

5.1.4 สรุปผลการประเมินความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในพื้นที่เป้าหมาย ในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

จากการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในภาพรวม พบว่า บุคลากรภาครัฐเป็นบุคลากรที่มีความพร้อมมากที่สุด บุคลากรภาคประชาชนเป็นบุคลากรที่มีความพร้อมน้อยที่สุด จากการจัดสนทนากลุ่ม และการทดลองฝึกอบรม พบว่า มีบุคลากรที่พร้อมสนับสนุนการท่องเที่ยว แบ่งบุคลากรภาครัฐ ประเภทสนับสนุนการท่องเที่ยว จำนวน 16 คน ประเภทดูแลแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 7 คน ประเภทประสานงานระดับจังหวัด จำนวน 8 คน บุคลากรภาคเอกชน ประเภทอำนวยความสะดวก จำนวน 4 คน ประเภทประกอบการนำเที่ยว จำนวน 7 คน ประเภทเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเอง 4 คน ในภาคประชาชน มีผู้มีความพร้อม จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น มีบุคลากรที่มีความพร้อมในการสนับสนุนจำนวน 62 คน ในการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ พบว่า บุคลากรภาครัฐ ได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ มากที่สุด โดยนำไปประยุกต์ใช้ด้านการวางแผนด้านการท่องเที่ยว การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว การให้ความแก่เยาวชนด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ผลจากการประเมินการฝึกอบรม และการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ สามารถบอกได้ว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาทมากที่สุด จึงควรนำหลักสูตรอื่นๆ ที่ได้สร้างกรอบหลักสูตร ไว้ในการวิจัยนี้ไปดำเนินการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในอนาคต

5.2 การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลคณะผู้วิจัยขอเสนอผลการอภิปรายแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

5.2.1 ความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย

การศึกษาความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย จากการศึกษาพบว่า ความพร้อมได้ว่าบุคลากรภาครัฐมีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง บุคลากรภาคเอกชน มีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง บางส่วนขาดความพร้อม ส่วนภาคประชาชน ยังขาดความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวมากที่สุด จึงจำเป็นต้องเร่งให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว ให้แก่ประชาชนต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรภาครัฐ มีบทบาทหน้าที่ และกรอบการดำเนินงานที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยว อยู่แล้ว ดังที่ปรากฏในยุทธศาสตร์จังหวัดชัยนาท (2550) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างโอกาสและกระจายรายได้ ซึ่งได้ระบุตัวชี้วัดชัดเจนในด้านการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ดังนั้น บุคลากรภาครัฐ ทั้งส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น จึงต้องดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยว เพื่อสนองตอบกับแผนยุทธศาสตร์

ของจังหวัด ในส่วนความพร้อมของบุคลากรภาคเอกชน ในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว พบว่ามีความพร้อมในการสนับสนุนปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอยู่บ้างในจังหวัดชัยนาท โดยธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ได้แก่ บริษัทนำเที่ยวทางน้ำ คือ เรือเจริญศรีนาวา ซึ่งเปิดดำเนินการบริการทางน้ำ เพียงกิจการเดียว ส่วนในภาคประชาชน พบว่าขาดความพร้อม ทั้งนี้เนื่องจากการที่ภาคประชาชนมองว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ตนใช้ประโยชน์ขาดความเป็นเจ้าบ้าน และตนเองไม่ได้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการวิจัยของ กุลวรา สุวรรณพิมล และคณะ(2549) เรื่องการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรด้านคุณภาพการบริหารของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูเก็ต พังงา และกระบี่ ที่ระบุว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จะช่วยผลักดันให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวมากขึ้น และสอดคล้องกับเกณฑ์ในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว(2549) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ด้านความผูกพันต่อท้องถิ่น เกณฑ์ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก เกณฑ์ในการจัดการด้านการติดตามและประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว และเกณฑ์ในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งทุกเกณฑ์ จะคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นทั้งสิ้น

5.2.2 แนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

การหาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ของบุคลากรในจังหวัดชัยนาทให้มีความพร้อมมากขึ้น โดยมุ่งเน้นในการหาแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และหลักสูตรตลอดวงจรในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการสร้างกลยุทธ์ และการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และจากลักษณะงาน จึงพบรูปแบบ และทักษะที่บุคลากรแต่ละประเภทต้องมี โดยแบ่งบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ออกเป็น 7 ประเภท โดยแบ่งบุคลากรภาครัฐ เป็น 3 ประเภท ได้แก่ บุคลากรทำหน้าที่บริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว บุคลากรทำหน้าที่ให้บริการและดูแลแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรทำหน้าที่ประสานงานเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด แบ่งบุคลากรภาคเอกชน เป็น 3 ประเภท ได้แก่ บุคลากรประกอบกิจการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรประกอบกิจการด้านการนำเที่ยว บุคลากรซึ่งเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และบุคลากรภาคประชาชน โดยบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้ง หมดต้องประสานการทำงานเข้าด้วยกัน ในลักษณะการสร้างเครือข่ายและภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ กุลวรา

สุวรรณพิมล และคณะ(2549) ที่กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายการทำงานด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม โดยต้องมีการระบุบทบาท หน้าที่ และกิจกรรมของแต่ละภาคส่วนให้ชัดเจน ตลอดจนการจัดสรรประโยชน์ที่แต่ละภาคส่วนจะได้รับเท่าเทียมกัน ในด้านจัดทำหลักสูตร นั้น ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร ที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของจุฑามณี ตระกูลมุกตะ (2544) ตั้งแต่การวิเคราะห์ภารกิจ จนถึงขึ้นการกำหนดการฝึกอบรม โดยกรอบหลักสูตรที่ถูกกำหนดขึ้น จะดำเนินการตลอดกระบวนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในภาคส่วนต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดบทบาทในการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2547) และสอดคล้องกับแนวคิดในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) สำหรับรูปแบบการฝึกอบรมใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบ บรรยาย ฝึกปฏิบัติ และจัดทัศนศึกษา เนื่องจากเป็นการฝึกอบรมเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวรา สุวรรณพิมล และคณะ(2549) ที่พบว่า องค์การภาครัฐต้องการวิธีการฝึกอบรมในรูปแบบการบรรยายและการอภิปรายเป็นหมู่คณะ ในขณะที่บุคลากรในท้องถิ่น ต้องการรูปแบบการฝึกอบรมในรูปแบบการศึกษานอกสถานที่ การสาธิต และการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

5.2.3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้มีความพร้อมต่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว

การพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยว จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ผลการทดลองฝึกอบรมในหัวข้ออาสาสมัครนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยว พบว่า ผู้เข้าอบรม มีความพร้อมในการเป็นนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยว จำนวนหนึ่ง ส่วนผู้เข้าอบรมที่เหลือต้องพัฒนาด้านทักษะการนำเสนอ เพิ่มเติม ก็สามารถเป็นนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยวได้ รวมทั้งการฝึกอบรมครั้งนี้เป็นการสร้างเครือข่ายของนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทอีกด้วย เนื่องจากการเป็นนักร้องความหมายทางการท่องเที่ยวเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก ต้องมีการฝึกทักษะบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการสื่อความหมาย สอดคล้องกับแนวคิดทางการฝึกอบรมของณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2544) ในการประเมินผลงานฝึกอบรม การตรวจสอบความสำเร็จของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ที่กล่าวว่า ผู้ประเมินจะตรวจสอบผลการดำเนินงานว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงให้การดำเนินงานในอนาคตมีความสมบูรณ์ขึ้น ตลอดจนติดตามผลการฝึกอบรมเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ได้รับการถ่ายทอด ไปใช้ประโยชน์ตามที่โครงการต้องการหรือไม่

5.2.4 การประเมินความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในพื้นที่เป้าหมาย ในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

การประเมินความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จัดขึ้นเพื่อประเมินความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น ก่อนและหลังการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่าก่อนการอบรม บุคลากรภาครัฐเป็นบุคลากรที่มีความพร้อมมากที่สุด บุคลากรภาคประชาชนเป็นบุคลากรที่มีความพร้อมน้อยที่สุด หลังจากทดลองอบรมหลักสูตรอบรมนักสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว พบว่า มีผู้พร้อมเป็นนักสื่อความหมาย จำนวนหนึ่ง รวมทั้งบุคลากรด้านการท่องเที่ยวมีความรู้ ทักษะในการสื่อความหมาย และการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากได้รับการกระตุ้นด้านทัศนคติด้านการท่องเที่ยว และได้รับแนวคิดทางการท่องเที่ยว การทำให้บุคลากรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) ที่ระบุว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลและหน่วยงานเกี่ยวข้องได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันในการสำรวจ ค้นหาปัญหา หาแนวทางแก้ไข วางแผน วางโครงการ จัดกิจกรรม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และผลประโยชน์ระหว่างกัน ช่วยคิดตามประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องก็จะพัฒนาเพิ่มความรู้สึกแห่งการเป็นเจ้าของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และรักษาไว้เป็นแหล่งทำกินของชุมชนและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

ในด้านเกณฑ์ความพร้อมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว หลังจากการพัฒนาบุคลากร พบว่า บุคลากรภาครัฐ และภาคเอกชน มีแนวโน้มสนับสนุนการท่องเที่ยว ที่ดีขึ้น ต่างจากภาคประชาชนที่ยังขาดความพร้อมอยู่ เนื่องจากส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่นของตน ดังนั้นจึงต้องให้ภาครัฐดำเนินการกระตุ้นทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นให้ตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่นผ่านช่องทางการจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยจัดเป็นลักษณะกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการรวมตัวและจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ เอกชน ประชาชน ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแก่เยาวชน เพื่อที่จะทำให้เยาวชนในท้องถิ่นเกิดความสนใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น ความพร้อมด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวก็จะตามมาในภายหลัง สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดทำเครือข่ายภาคีด้านการท่องเที่ยว ของกุลวรา สุวรรณพิมล และคณะ(2549) ที่พบว่า เครือข่ายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการระดมทรัพยากรและความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ เพื่อนำไปสู่กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

5.2.5 การนำแนวทางในการพัฒนาไปใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น

จากการศึกษาการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทที่เน้นการตรวจสอบความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และการสร้างกรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว สำหรับจังหวัดชัยนาท สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ โดยเฉพาะกรอบแนวทางการพัฒนาและหลักสูตรฝึกอบรม ไปใช้ในแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้ เนื่องจากได้ออกแบบให้สามารถไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดอื่นๆ ได้ เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่มีความคล้ายคลึง ต่างกันเพียงสิ่งที่ต้องคำนึงดังนี้

1) **บริบทของพื้นที่** การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำเป็นต้องเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นอย่างมาก เพื่อที่จะพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สามารถสนองต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวต้องทำบนฐานของบริบทของชุมชนของท้องถิ่น นั้นๆ รวมทั้งบริบทของพื้นที่จะช่วยกำหนดกลยุทธ์ทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ได้อีกด้วย

2) **กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว** ของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการต้องเลือกแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวก่อนว่า จะพัฒนาในลักษณะใด เพราะกลยุทธ์ในการพัฒนาจะเป็นตัวกำหนด ขอบเขตของการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น หากมองการท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายรอง หรือเป็นเป้าหมายเสริมการพัฒนาพื้นที่ ก็ไม่จำเป็นต้องทุ่มเทงบประมาณ ในการสนับสนุนความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก หรือหากวิเคราะห์กลยุทธ์แล้วพบว่าแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นมีศักยภาพจำกัด ก็ไม่จำเป็นต้องพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้มากเกินไป เป็นต้น

3) การพัฒนาบุคลากรต้องสร้างเครือข่ายระหว่างบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เนื่องจาก ที่ผ่านการท่องเที่ยวของประเทศไทย มักจะถูกกระตุ้น โดยบุคลากรภาคส่วนใด ภาคส่วนหนึ่ง เช่นภาครัฐ กระตุ้นบ้าง ภาคเอกชน กระตุ้นบ้าง ภาคประชาชนกระตุ้นบ้าง ซึ่งการกระตุ้นเพียงภาคส่วนเดียวทำให้เกิดปัญหาขึ้นอย่างมาก เช่น ภาครัฐกระตุ้นด้านการท่องเที่ยว แต่พอทำแล้วไม่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยว ภาคเอกชนกระตุ้นด้านการท่องเที่ยว แล้วเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาคประชาชนกระตุ้นการท่องเที่ยว แล้วประสบความล้มเหลวในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นเครือข่ายระหว่าง รัฐ เอกชน ประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการทำให้การท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นยั่งยืนต่อไปได้

เมื่อพิจารณาข้อคำนึงทั้ง 3 ประการแล้ว ก็สามารถนำกรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเองได้ โดยประยุกต์เนื้อหาแต่ละหลักสูตร เทคนิคการฝึกอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรม ให้เหมาะสมกับแต่ละบริบทของพื้นที่

5.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท

การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท คณะผู้วิจัย ได้พบและมีความเห็นตรงกันว่า จังหวัดชัยนาทมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง การพัฒนาให้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวหลัก หรือ เมืองจุดหมายปลายทาง ทำได้ยาก ต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งไม่ควรนำมาเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาระยะสั้น ดังนั้นในการพัฒนาระยะสั้น ควรใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา โดยร่วมมือกับจังหวัดใกล้เคียงในการทำแผนการตลาดส่งเสริมการท่องเที่ยว ก่อน เช่น หากจะเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี ให้เดินทางมาแวะสักการะหลวงพ่อธรรมามูล และหลวงพ่อศุก วัดปากคลองมะขามเฒ่า ก่อนเดินทางต่อไปยังจังหวัดอุทัยธานี ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเริ่มการจัดกิจกรรมในลักษณะเป็นกิจกรรมประจำปี ตัวอย่างเช่น งานรำลึก สรรคบุรี ถิ่นคนกล้า ตามรอยทวารวดี งานกินปลาหน้าเขื่อน งานดูนกชมสวนส้ม การแข่งเรือพายเล็ก นมัสการหลวงพ่อธรรมามูล ตามรอยเสด็จประพาสต้นแม่น้ำท่าจีน ซึ่งควรจัดให้ตรงกันในแต่ละปี เพื่อให้นักท่องเที่ยว สามารถจดจำได้ ตัวอย่างเช่น งานดูดอกกระเจียว ของจังหวัดชัยภูมิ จะจัดทุกช่วงเดือนกรกฎาคม หรืองานไหลเรือไฟ ชมบั้งไฟ พญานาคที่จะจัดทุกวันออกพรรษา เป็นต้น คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาทดังนี้

1. ต้องทำความเข้าใจ ก่อนว่า การท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายรองในการพัฒนาจังหวัด เนื่องจากศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท ยังมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว จนสามารถสร้างรายได้ ให้กับจังหวัดได้เป็นหลัก หัวใจของการพัฒนาจังหวัดชัยนาท คือการพัฒนา ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการทำเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นเพียงภารกิจรอง ในการพัฒนาของจังหวัด แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ไม่ต้องให้ความสนใจในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ในจังหวัด หากแต่ต้องพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ที่ต้องดูแลแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว ให้มีความพร้อมในการรองรับมากขึ้น รวมทั้งการประสานงานกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัด และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และน่าสนใจ

2. การจัดกิจกรรมในลักษณะงานประจำปี เป็นกลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจังหวัดที่น่าสนใจ เนื่องจาก ใช้เวลาเตรียมการไม่นาน และสามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวของ จังหวัดในภาพรวมได้ ข้อควรคำนึงเมื่อจัดงานกิจกรรมประจำปี คือจะต้องสร้างกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และสะท้อนถึงวัฒนธรรมในท้องถิ่น ที่ยากต่อการนำไปเลียนแบบได้ ในกรณีที่ ลักษณะการจัดงานคล้ายกับจังหวัดใกล้เคียง เช่นการจัดงานเที่ยวโบราณสถานในยุคเดียวกัน ก็ควรจัดงานร่วมกันระหว่างจังหวัด โดยในการจัดงานต้องคำนึงถึง 1) ต้องเตรียมความพร้อมด้านการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว ให้เพียงพอ 2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวให้เพียงพอ -3) เตรียม

บุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในการรองรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ 4) ไม่ควรจัดงานซ้อนกัน หรือมีความถี่มากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดความซ้ำซากจำเจ และเลิกการจัดงานไปในท้ายที่สุด

3. การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ นำมาใช้ เนื่องจาก ใช้งบประมาณน้อย สามารถดำเนินการได้ทันที โดยต้องปรับปรุง การอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งต้องติดต่อประสานงานกับภาคเอกชนที่จัดการนำเที่ยว

4. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากเป็นการทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาชมอยู่แล้ว ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น โดยจะต้องพัฒนาสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว และจัดอบรมนักสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว ให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ต่างๆเข้าด้วยกัน โดยใช้ชุดแผ่นป้ายแหล่งท่องเที่ยวชัชวาท กล่าวคือ จัดทำแผ่นป้ายในแหล่งท่องเที่ยว เชื่อมโยงกัน จากจุดหนึ่ง ไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวจุดต่อไป

5. **Trend** การท่องเที่ยวตลาดเก่า จากการสังเกต คณะผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันมีการจัดการท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยวแบบย้อนยุค โหยหาอดีต ซึ่งทำให้เกิดการจัดการเที่ยวชมตลาดเก่า เช่น ตลาด 100 ปี สามชุก จากการสำรวจ คณะผู้วิจัยพบว่า ตลาดวัดสิงห์ มีศักยภาพในการพัฒนาได้เป็นตลาดเพื่อการท่องเที่ยวได้ โดยตลาดวัดสิงห์ เป็นเส้นทางผ่านหลักของนักท่องเที่ยว ที่มาสักการะ หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า แล้วเดินทางต่อไปยัง จังหวัดอุทัยธานี รวมทั้งตลาดวัดสิงห์ ยังมีการรักษารูปแบบการค้า ลักษณะสถาปัตยกรรม แบบเดิมไว้ได้ จึงควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาตลาดวัดสิงห์ ให้เป็นตลาดเก่า เพื่อการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

6. **กลุ่มโบราณสถานเมืองสรรคบุรี** จากการศึกษาพบว่า มีความโดดเด่น ด้านประวัติศาสตร์ และรูปแบบศิลปกรรม ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงกันในอดีต ของเมืองต่างๆ แต่ในปัจจุบัน ขาดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการจัดงานประจำปี โดยเชื่อมโยงแหล่งโบราณสถานเขตเมืองสรรคบุรี เข้าด้วยกัน อันได้แก่ วัดมหาธาตุ วัดพระยาแพรก วัดสองพี่น้อง วัดพระแก้ว รวมทั้งอาจจะเชื่อมโยงวัดพระบรมธาตุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชัชวาทบุรี ร่วมเข้ามาด้วย โดยอาจจะรถขนส่ง หรือนำชมระหว่างโบราณสถาน ในช่วงการจัดงานประจำปี เมื่อเริ่มมีนักท่องเที่ยว จึงค่อยพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งท่องเที่ยว

หรืออาจนำการเล่นพื้นบ้าน มาจัดเป็นงานประจำปี ได้ เช่น การจัดมหกรรมลิเก เพลงพื้นบ้าน เป็นต้น อาจจัดเป็นการแข่งขัน ประชันกัน ก็ได้ เนื่องจากพื้นที่ เมืองสรรคบุรี มีปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้รู้ด้าน การเล่นพื้นบ้าน เช่น ลิเก ลำตัด เพลงเรือ อยู่เป็นจำนวนมาก และกลุ่ม

ผู้สนใจนิยมนิยามการเล่น ประเภทนี้ ยังมีอยู่มาก ในพื้นที่ภาคกลางจึงนำทดลองดำเนินการจัด ขึ้นเพื่อ กระตุ้นด้านการท่องเที่ยว และกระตุ้น ให้เยาวชน และบุคคลทั่วไป สนใจการเล่นแบบพื้นบ้าน มากยิ่งขึ้น

7. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากการศึกษาพบว่า ยังไม่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปแบบเพื่อการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ ในจังหวัดชัยนาท ดังนั้น ควรให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่เจ้าของสวนเกษตร หรือเจ้าของนา ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร หากมีความสนใจจะดำเนินการอย่างไร โดยเน้นไปที่การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านสุขภาพมากขึ้น

8. เส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวบางส่วน เจาะจงมาเที่ยวสวนนกชัยนาท ดังนั้น ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวดังนี้ ช่วงเช้าเดินทางชมสวนนกชัยนาท พักรับประทานอาหารกลางวัน ช่วงบ่ายเดินทางต่อไปยัง วัดธรรมามูล ตักการะหลวงพ่อธรรมจักร และเดินทางต่อไปยังวัดปากคลองมะขามเฒ่า เดินทางกลับมายังเขื่อนเจ้าพระยา หากมีเวลา ให้แวะชมวัดพระบรมธาตุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ชัยนาทมูนิ ก่อนเดินทางกลับ ส่วนเส้นทางท่องเที่ยวลักษณะการเชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอื่น พบว่าเส้นทางที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงที่สุดคือ วัดธรรมามูล วัดปากคลองมะขามเฒ่า เชื่อมโยงกับจังหวัดอุทัยธานี และเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ จากบริเวณเขื่อนเจ้าพระยาไปวัดท่าซุง จังหวัดอุทัยธานี อีกเส้นทางท่องเที่ยวหนึ่ง ซึ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ เส้นทางเที่ยวลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท เป็นเส้นทางเชื่อม วัดไผ่ อ.ท่าเรือ จ.ลพบุรี แหล่งเตาแม่น้ำน้อย และวัดพระปรารักษ์ ต.ชัยสุตร จ.สิงห์บุรี และ โบราณสถานในเขตเมืองสรรคบุรี

9. สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยวิทยุชุมชน หรือระบบกระจายเสียงชุมชน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า วิทยุชุมชน หรือ ระบบกระจายเสียง ชุมชน เป็นระบบที่ใช้สื่อสารเพื่อ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้เป็นอย่างดี โดยอาจจะใช้ในการสื่อสารความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยว ให้กับประชาชน ในพื้นที่ได้ ซึ่งเนื้อหาในการกระจายเสียง สามารถนำเนื้อหาในหลักสูตร การสร้างความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มากระจายเสียง ให้ประชาชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น หรืออาจจัดรายการวิทยุ โดยถอดเนื้อหา ของหลักสูตรการสร้างความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีมาใช้ โดยอาจจัดรายการทุกวัน วันละ 30 นาที ก็ได้

แนวทางในการจัดการฝึกอบรม

1. ต้องจัดการอบรมบุคลากรให้ตรงตามหลักสูตรที่กำหนด เพราะหลักสูตรที่เหมาะสมจะ ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และไม่เกิดการสูญเปล่าจากการอบรม

2. **ในการจัดการอบรม** ไม่จำเป็นต้องจัดการอบรมเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากบุคลากรต่างประเภท ต้องอบรมหลักสูตรอบรมเดียวกัน ก็ให้ดำเนินการอบรมพร้อมกัน โดยเฉพาะหลักสูตรการสร้าง ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และหลักสูตรทบทวนความรู้ด้านการพัฒนาและบริหารการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ควรดำเนินการอบรมในลักษณะการอบรมประชุมสัมมนา โดยจัดระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ด้านระยะเวลาในการอบรม ควรจัดการอบรม ไม่เกิน 2-3 วัน และควรเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการอบรม ในกรณีการอบรมที่เป็นการอบรมร่วมกันระหว่างบุคลากรด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ควรคำนึงถึงความพร้อมด้านเวลาในการอบรมของผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่

3. **การทัศนศึกษา** เป็นองค์ประกอบสำคัญในการฝึกอบรม ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาตามความเหมาะสมแก่หลักสูตร เช่น หลักสูตรการสร้าง ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ควรจัดทัศนศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท เพื่อให้ผู้เข้าอบรม เกิดทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งเกิดความคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น การจัดทัศนศึกษา ในหลักสูตรผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้ทัศนศึกษา ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ดี ซึ่งอาจอยู่ภายนอกจังหวัด เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาให้ผู้เข้าอบรมนำไปปรับใช้

4. **สถานที่ฝึกอบรม** มีความสำคัญต่อการอบรมเป็นอย่างยิ่ง การฝึกอบรมในแหล่งท่องเที่ยวจริง จะช่วยให้สามารถสื่อความหมาย และเกิดความเข้าใจได้ง่าย ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความกระตือรือร้นในการฝึกอบรมมากขึ้น

5. **วิทยากร และการเตรียมวิทยากร** วิทยากรในการฝึกอบรมควรเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมกับการฝึกอบรม และเข้าใจในอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท รวมทั้งต้องเลือกให้เหมาะสมตามหัวข้อวิชาที่ฝึกอบรมด้วย

6. **เทคนิคในการอบรม** เนื่องจากผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการอบรมที่เหมาะสมกับการอบรมผู้ใหญ่ เทคนิคที่ควรนำมาใช้ ประกอบการบรรยายอภิปราย คือ การใช้ Facilitator หรือผู้อำนวยกรอบรม ซึ่งจะทำหน้าที่ สรุปรประเด็น ถามคำถาม นำการอภิปราย รวมทั้งควรใช้เทคนิคที่มีการฝึกปฏิบัติ ที่เหมาะสม ไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป

7. **หลักสูตรการสร้าง ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี** เป็นหลักสูตรที่มีความจำเป็นสูงสุด ซึ่งบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทุกคนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท ในระดับเยาวชน ควรจัดเนื้อหาในหลักสูตร ผนควรวมเข้ากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างให้เยาวชนมีความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท รวมทั้งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนอีกด้วย ในการนี้ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูผู้สอนด้วย เพื่อที่จะมีแนวทางการ

สอนที่ตรงกัน รวมทั้งนำหลักสูตร ดังกล่าว มาจัดเป็นรายการวิทยุ ชุมชน ในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว ต่างๆ ด้วย จะยังทำให้ประชาชนมีความรู้ และเข้าใจ เพิ่มมากขึ้น

8. การอบรมจะสูญเปล่า เมื่อขาดการลงมือทำและอบรมอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้บุคลากรที่ผ่านการอบรมนำความรู้ไปทดลองใช้ เพราะ หากขาดการนำไปใช้ การอบรมก็จะสูญเปล่า เนื่องจากเนื้อหาในการอบรมส่วนใหญ่ เป็นแนวคิดใน การปฏิบัติ มิได้อบรมไว้เพื่อให้รู้ เท่านั้น เช่น หลักสูตรนักร้องสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวจำเป็นต้อง ให้ผู้ผ่านการอบรม ฝึกทักษะในการนำเสนอ อย่างต่อเนื่อง

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการเตรียมและจัดทำแนวทางการพัฒนาบุคลากร และหลักสูตรการ อบรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อเป็นต่อยอดให้การวิจัยในครั้งนี้ สู่การปฏิบัติ โดย

1. ศึกษาและจัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ในทุก หลักสูตร เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร
2. ศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท
3. ศึกษาแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว จ.ชัยนาท
4. ศึกษาแผนการพัฒนา ตลาดวัดสิงห์ให้เป็นตลาดเก่า เพื่อการท่องเที่ยว
5. ศึกษาแผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท ร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ใกล้เคียง
6. ศึกษา การนำหลักสูตรความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มาทำเป็น รายการวิทยุ เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ได้มีความเข้าใจ มากขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

กรมชลประทาน. (2550). 80 พรรชามหาราช ตามรอยพระบาทยาตรา เจือนเจ้าพระยา 50 ปี.

กรุงเทพฯ : กรมชลประทาน.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). การจัดการการท่องเที่ยว.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 7. คู่มือท่องเที่ยวชยันต ลพบุรี.

จุฑามณี ตรีภูมิตูตา. (2544). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร. สงขลา : คณะวิทยาการ

จัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชูชัย สมितिไกร. (2548). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2544). การประเมินผลงานฝึกอบรม การตรวจสอบความสำเร็จของการ

พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพฯ : ซีระป้อมวรรณกรรม.

ดนัย เทียนพุด. (2543). การบริหารทรัพยากรบุคคลสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : บริษัท ดี เอ็น ที

คอนซัลแตนท์

ผิน ปานขาว. (2545). การบริหารงานฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.

วรรณพร วณิชชานุกร. (2540). Ecotourism นิเวศท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวอนุรักษ์. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ทรอปิคัล.

วิชัย จาคพุ่ม. (2541). ประวัติศาสตร์เมืองชยันต. ชยันต : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชยันต.

วิมล จิโรจน์พันธุ์ และคณะ. (2548). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์. สำนักพิมพ์แสงดาว.

สุภชัย ยาวะประภาส. (2546). การบริหารงานบุคลากรภาครัฐ กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย.

กรุงเทพฯ : จุดทอง.

สถาพร ถาวรธิวาสน์. เส้นทางสถานธรรมและวิสาหกิจชุมชนลุ่มแม่น้ำน้อย

จังหวัดชยันต สิงห์บุรี และอ่างทอง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สมคิด บางโม. (2544). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.

สมชาติ กิจยรรยง. (2539) เทคนิคการจัดฝึกอบรม อย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2549). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อ

นันทนาการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2549). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทาง

ประวัติศาสตร์ กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. ท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ

บทความในวารสาร นิตยสารและหนังสือพิมพ์

ปชาร สุวรรณมงคล. กระบวนทัศน์ในการกระจายอำนาจ. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2540) หน้า 89.

เมธาวุฒิ พีรพรวิฑูร. (2547). ขอบข่ายของการพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน. วารสารการบริหารคน. ปีที่ 25 (ฉบับที่ 1/2547). การจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย

เอกสารอื่นๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2541). โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.) หน้า 111-117.

จังหวัดชัยนาท. (2548). ชัยนาท. ชัยนาท: สำนักงานจังหวัดชัยนาท.

จังหวัดชัยนาท. (2551). ชัยนาท. ชัยนาท : สำนักงานจังหวัดชัยนาท.

จังหวัดชัยนาท. (2551). ทิศทางการพัฒนาจังหวัดชัยนาท. ชัยนาท : สำนักงานจังหวัด.

จังหวัดชัยนาท. สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท. (Online) แหล่งที่มา

http://www.chainat.go.th/POC/data_45/30.xls (14 มีนาคม 2551)

จังหวัดชัยนาท. (2550). สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท. (Online) แหล่งที่มา

http://www.chainat.go.th/POC/data_45/30.xls (20 ตุลาคม 2551).

จังหวัดชัยนาท. (2552). ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดชัยนาท. (Online) แหล่งที่มา

http://www.chainat.go.th/tab_general/precent.doc (20 มีนาคม 2552).

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดชัยนาท. (2542)

กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของคุรุสภา.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2550). เอกสารการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการสร้างกรอบการวิจัยโครงการ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตจังหวัดชัยนาท. วันที่ 15 มิถุนายน 2550

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการ

การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2546. เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการ

สำนักงานจังหวัดชัยนาท แผนปฏิบัติการ 4 ปี (2551-2554) จังหวัดชัยนาท. สำนักงานจังหวัดชัยนาท, 2550

สำนักงานจังหวัดชัยนาท เอกสารข้อมูลทั่วไป จังหวัดชัยนาท ปี 2552. ชัยนาท : สำนักงานจังหวัดชัยนาท.

- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2549). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน โครงการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัด กลุ่ม
จังหวัดภาคเหนือตอนบน ตามประเด็นยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรม วันที่ 30 พฤศจิกายน 2549
- อุไรวรรณ เกตุยานนท์. (2548). การวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาขีดความสามารถของ
พนักงานขาย กรณีศึกษา : บริษัท ที.ซี. ยูเนี่ยน โกลบอล จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ภาคผนวก ก
เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐ ที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว

เก็บข้อมูล โดย _____ วันที่ _____

สถานที่เก็บข้อมูล _____

ข้อมูลทั่วไป

เพศ _____ อายุ _____ ประกอบอาชีพ _____

เป็นคนจังหวัด _____ อำเภอ _____

ข้อมูลด้านพฤติกรรมในการท่องเที่ยว

หน้าที่ และความรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว _____

นโยบายของหน่วยงานที่ตนสังกัด ด้านการท่องเที่ยว

การส่งเสริมหรือการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่ดำเนินการ โดยหน่วยงานตน

ความคิดเห็น เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในพื้นที่

ปัญหา และแนวทางการแก้ไข ปัญหา ด้านการท่องเที่ยว

แบบสัมภาษณ์ในบุคลากรภาคธุรกิจ ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท

เก็บข้อมูล โดย _____ วันที่ _____

สถานที่เก็บข้อมูล _____

ข้อมูลทั่วไป

เพศ _____ อายุ _____ ประกอบอาชีพ _____

ที่อยู่ _____

ข้อมูลด้านธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

รูปแบบธุรกิจเป็นอย่างไร _____

ระยะเวลาที่ท่านประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ _____

สภาพการณ์ท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว _____

รูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว _____

กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวประมาณ _____

ปัญหา และแนวทางการแก้ไข มุมมองของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

แบบสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท

เก็บข้อมูล โดย _____ วันที่ _____

สถานที่เก็บข้อมูล _____

ข้อมูลทั่วไป

เพศ _____ อายุ _____ ประกอบอาชีพ _____

ที่อยู่ _____

ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ _____

ข้อมูลด้านผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ท่านได้รับผลอย่างไร จากการท่องเที่ยวที่ผ่านมาบ้าง

ถ้ามีนักท่องเที่ยวในพื้นที่ มากขึ้น คิดว่าจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด

รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวแบบใดที่เหมาะสมกับพื้นที่

ปัญหา และแนวทางการแก้ไข มุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท

เก็บข้อมูล โดย _____ วันที่ _____

สถานที่เก็บข้อมูล _____

ข้อมูลทั่วไป

เพศ _____ อายุ _____ ประกอบอาชีพ _____

เป็นคนจังหวัด _____ อำเภอ _____

ข้อมูลด้านพฤติกรรมในการท่องเที่ยว

ท่านเคยมาเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มาก่อนหรือไม่ _____

เหตุใดท่านจึงมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้

วิธีการเดินทางของท่านเพื่อมายังสถานที่ท่องเที่ยว มาอย่างไร

ท่านใช้เวลาการเดินทางนานเท่าไร เมื่อมายังสถานที่ท่องเที่ยว

ท่านคาดหวังว่าจะพบอะไร ก่อนที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวใน สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้

เมื่อท่านมาสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ พบว่าเป็นไปตามการคาดหวังหรือไม่ เพราะเหตุใด

กิจกรรมใดบ้างที่ท่านทำเมื่ออยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว

ท่านมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวหรือไม่

ด้านภูมิทัศน์

ด้านการให้บริการอำนวยความสะดวก

ด้านห้องน้ำ

ด้านระบบการนำชมสถานที่ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ ต่างๆ

ด้านร้านค้าในสถานที่ท่องเที่ยว เพียงพอ และเหมาะสมหรือไม่

ท่านจะมาเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้อีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

โดย

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว

.....

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ ผู้ดูแล

.....

ผู้ประเมิน (ชื่อ-

นามสกุล).....

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	50	
2. ศักยภาพในการรองรับด้านท่องเที่ยว	10	
3. การบริหารจัดการ	40	
รวมทั้งสิ้น	100	

ระดับมาตรฐาน

- ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป) ดีมาก (71-80 คะแนน)
 ดี (61-70 คะแนน) ปานกลาง (51-60 คะแนน)

☐ 1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 50 คะแนน
1.1 คุณค่าทางประวัติศาสตร์	คะแนนเต็ม 40 คะแนน
1.1.1 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ (5 คะแนน)	

หมายเหตุ พิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวกับเหตุการณ์หรือบุคคลที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในระดับต่างๆ			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
ระดับท้องถิ่น	1	1	
ระดับจังหวัด	2	1	
ระดับภาค	3	1	
ระดับชาติ	4	1	
ระดับนานาชาติ	5	1	
คะแนน			
1.1.2 หลักฐานทางโบราณคดี (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความสมบูรณ์ของร่องรอยที่เหลืออยู่ และความเป็นหลักฐานสำคัญที่ให้ข้อมูลทางโบราณคดี			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีความสมบูรณ์น้อยมาก ไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้	1	1	
มีความสมบูรณ์น้อย สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้แต่มีข้อจำกัด	2	1	
มีความสมบูรณ์ปานกลาง สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ในระดับหนึ่ง	3	1	
มีความสมบูรณ์ดี สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ดี	4	1	
มีความสมบูรณ์ดีมาก สามารถใช้เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้อย่างดีมาก	5	1	
คะแนน			
1.1.3 ความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัย (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความเป็นเอกลักษณ์หรือความเป็นตัวแทนของรูปแบบ ยุคสมัย หรือพื้นที่ ความเป็นตัวอย่างของแหล่งที่พบได้ยาก			

ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
พบเห็นในหลายยุคสมัยและพบเห็นทั่วไปในประเทศไทย	1	1	
เป็นตัวแทนของยุคสมัยหนึ่ง พบเห็นได้หลายแห่งในประเทศไทย	2	1	
เป็นตัวแทนของยุคสมัยหนึ่ง พบเห็นได้บางแห่งของประเทศไทย	3	1	
เป็นตัวแทนที่หาได้ยากของยุคสมัย และพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	4	1	
เป็นตัวแทนที่หาได้ยากของยุคสมัย และพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย	5	1	
คะแนน			
1.1.4 ความเป็นเอกลักษณ์ทางกายภาพของแหล่งประวัติศาสตร์ (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความเป็นตัวแทนของสิ่งก่อสร้างหรือวัตถุทางโบราณคดีที่พบได้ยากในระดับต่างๆ			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีความเป็นเอกลักษณ์ ระดับท้องถิ่น	1	1	
มีความเป็นเอกลักษณ์ ระดับจังหวัด	2	1	
มีความเป็นเอกลักษณ์ ระดับภูมิภาค	3	1	
มีความเป็นเอกลักษณ์ ระดับชาติ	4	1	
มีความเป็นเอกลักษณ์ ระดับโลก	5	1	
คะแนน			

1.1.5 ความสมบูรณ์และความสวยงามทางสถาปัตยกรรม (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความสมบูรณ์ของโครงสร้าง ด้านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และความสวยงามทางด้านสถาปัตยกรรม			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีความสมบูรณ์และความสวยงามน้อยมาก	1	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามน้อย	2	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามปานกลาง	3	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามดี	4	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามดีมาก	5	1	
คะแนน			
1.1.6 ความสมบูรณ์และความสวยงามทางศิลปกรรม (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความสมบูรณ์ของรูปแบบและองค์ประกอบทางศิลปกรรม รวมทั้งความสวยงามทางด้านศิลปกรรม			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่า คะแนน (A*B)
มีความสมบูรณ์และความสวยงามน้อยมาก	1	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามน้อย	2	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามปานกลาง	3	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามดี	4	1	
มีความสมบูรณ์และความสวยงามดีมาก	5	1	
คะแนน			

1.1.7 ความมีชื่อเสียงและความเป็นที่ยอมรับของแหล่งประวัติศาสตร์ (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากระดับความมีชื่อเสียงและการเป็นยอมรับของบุคคลทั่วไป ถึงความสำคัญของแหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีในระดับต่างๆ รวมทั้งความนิยมมาเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับระดับท้องถิ่น	1	1	
มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับระดับจังหวัด	2	1	
มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับระดับชาติ	3	1	
มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับระดับภูมิภาค	4	1	
มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับระดับโลก นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความประสงค์ไปท่องเที่ยวมาก	5	1	
คะแนน			
1.1.8 ความผูกพันต่อท้องถิ่น (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น เช่น การมีประเพณี ความเชื่อ ตำนาน นิทานพื้นบ้าน นิทานปรัมปรา			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมาก โดยชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจในสิ่งดังกล่าว	1	1	
มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย มีเพียงบางส่วนให้ความสนใจ	2	1	
มีความสัมพันธ์กับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่างๆ เป็นประจำทุกปี	3	1	
มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย	4	1	
มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ	5	1	
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 1.1 (เต็ม 40 คะแนน)			

1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม		คะแนนเต็ม 10	
คะแนน			
1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (2.5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของเส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีทางเข้าถึงได้แต่ไม่สะดวก	1	0.5	
มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	2	0.5	
มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้เกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	3	0.5	
มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง	4	0.5	
มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์ขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสาร หรือรถทัศนาวจร	5	0.5	
คะแนน			
1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว (2.5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเองหรือจากปัจจัยภายนอกโดยวัดจากสถิติ การเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม หน้าผาสูงชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย มาลาเรีย ภัยจากโจรผู้ร้าย โรคระบาดอื่นๆ เป็นต้น			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
มีเหตุอันตรายบ่อยตลอดปี	0	0.5	
มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือเพียงบางช่วงของปี	1	0.5	
มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งต่อปี	2	0.5	
มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 3 ปี	3	0.5	
มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี	4	0.5	
มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปี หรือนานกว่า	5	0.5	
คะแนน			

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการที่มีกิจกรรมหลากหลายจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว

ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์	1	0.5	
นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นภายในแหล่งประวัติศาสตร์ 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	2	0.5	
นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นภายในแหล่งประวัติศาสตร์ 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	3	0.5	
นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งประวัติศาสตร์มากกว่า 2 ประเภท	4	0.5	
นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งประวัติศาสตร์มากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	5	0.5	
คะแนน			

1.2.4 ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว (2.5 คะแนน)

หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละปี และความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมซึ่งแสดงถึงการสืบสานกิจกรรมให้คงอยู่			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
กิจกรรมที่จัดขึ้นเริ่มจัดได้เพียง 1-2 ครั้ง	1	0.5	
มีการจัดกิจกรรม 2-3 ปีต่อครั้ง และเริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	2	0.5	
มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี แต่เริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	3	0.5	
มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดกิจกรรมมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	4	0.5	
มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี แต่เริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	5	0.5	
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 1.2 (10 คะแนน)			

คะแนนรวมข้อ 1 (เต็ม 50 คะแนน)	
-------------------------------	--

2. สักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2.1 สักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน หมายเหตุ พิจารณาจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำใช้ ไฟฟ้า ถนน ที่พัก ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	คะแนนเต็ม 5 คะแนน
ดัชนีชี้วัด	คะแนน
ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	1
มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ บางช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	2
มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ ปานกลาง แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	3
แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันได้ดี แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต	4
แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก	5
คะแนน	

2.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัย		คะแนนเต็ม 5 คะแนน
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากการมีกลุ่มองค์กรทั้งภายในและภายนอกในระดับต่างๆ ให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน</p>		
ดัชนีชี้วัด	คะแนน	
มีการจัดตั้งกลุ่มโดยชุมชน เพื่อกำหนดนโยบาย วางแนวทางการจัดการท่องเที่ยว แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน	1	
มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดกิจกรรมด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2	
มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3	
มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4	
มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	5	
คะแนน		

คะแนนรวม ข้อ 2 (เต็ม 10 คะแนน)	
--------------------------------	--

3. การบริหารจัดการ

คะแนนเต็ม 40

3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว		คะแนนเต็ม 15
คะแนน		
3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว		
หมายเหตุ พิจารณาจากสภาพทั่วไปจากการดูแลรักษาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว		
	ดัชนีชี้วัด	คะแนน
	มีการดูแลน้อยมาก	1
	มีการดูแลรักษาน้อย	2
	มีการดูแลรักษาปานกลาง	3
	มีการดูแลรักษาดี	4
	มีการดูแลรักษาดีมาก	5
คะแนน		
3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่		
หมายเหตุ พิจารณาจากดัชนี 3 ด้าน ดังนี้		
ก. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่การท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการ และพื้นที่พักผ่อน		
ข. การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาล		
ค. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ		
	ดัชนีชี้วัด	คะแนน
	ไม่มีการจัดการในข้อ ก ข ค	0
	มีการจัดการข้อ ก ข ค น้อยมากและไม่เป็นระบบ	1
	มีการจัดการข้อ ก ข ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้าง แต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง	2
	มีการจัดการเป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 1 ข้อ	3
	มีการจัดการเป็นระบบ หรือได้มาตรฐาน 2 ข้อ	4
	มีการจัดการเป็นระบบหรือได้มาตรฐาน ครบ 3 ข้อ	5
คะแนน		

3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจากแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว รวมถึงการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และความต่อเนื่องของการดำเนินงาน			
ดัชนีชี้วัด			คะแนน
ไม่มีแผนการดำเนินงาน			0
มีแผนการดำเนินงาน ต่ำมีการติดตามวิเคราะห์ผล			1
มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงานแต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ			2
มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงานและมีการวิเคราะห์ประเมินผล			3
มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงานและมีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว			4
มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงานและมีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี			5
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.1 (เต็ม 15 คะแนน)			
3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว			คะแนนเต็ม 25 คะแนน
3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจากการทำงานด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติให้ 1 คะแนน			
ดัชนีชี้วัด			คะแนน
มีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว			0 0.5 1
มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว			0 0.5 1
มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่			0 0.5 1
ดัชนีชี้วัด			คะแนน

มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่พอเพียงและถูกสุขลักษณะ	0	0.5	i
มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืน กับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน	0	0.5	1
คะแนน			
3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว			
<p>หมายเหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนีชี้วัด		คะแนน	
กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งประวัติศาสตร์	0	0.5	1
กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ	0	0.5	1
มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งประวัติศาสตร์	0	0.5	1
มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น	0	0.5	1
กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ	0	0.5	1
คะแนน			
3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก			
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติให้ 1 คะแนน</p>			

ดัชนีชี้วัด	คะแนน		
มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจน และมีเจ้าหน้าที่ประจำ	0	0.5	1
มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบ	0	0.5	1
มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ และป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	0	0.5	1
มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว และการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม	0	0.5	1
มีสื่อหลากหลายประเภท ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	0	0.5	1
คะแนน			
<p>3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว</p> <p>หมายเหตุ พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนีชี้วัด			ค ะ แ น น
ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ			1
ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสาร และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน			2
ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว			3
ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว			4
มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว			5
คะแนน			

3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากการที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติให้ 1 คะแนน

ดัชนีชี้วัด	คะแนน		
	0	0.5	1
ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	0	0.5	1
ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการในกิจกรรมการท่องเที่ยว	0	0.5	1
ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง	0	0.5	1
ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์	0	0.5	1
ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง	0	0.5	1
คะแนน			

คะแนนรวม ข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ

โดย

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว

.....

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ ผู้ดูแล

.....

ที่อยู่

ผู้ประเมิน (ชื่อ-

นามสกุล).....

สภาพที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

การใช้พื้นที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	40	
2. ศักยภาพในการรองรับด้านท่องเที่ยว	20	
3. การบริหารจัดการ	40	
รวมทั้งสิ้น	100	

ระดับมาตรฐาน

ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป)

ดีมาก(71-80 คะแนน)

ดี (61-70 คะแนน)

ปานกลาง (51-60 คะแนน)

ต่ำ (50 คะแนน หรือน้อยกว่า)

1.1 คุณค่าทางประวัติศาสตร์

คะแนนเต็ม 40 คะแนน

1.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

หมายเหตุ พิจารณาจากระดับเทคโนโลยี ความทันสมัย และความแปลกใหม่ขององค์ประกอบต่างๆ ที่นำเสนอ ให้แก่นักท่องเที่ยว อาทิเช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างอาคาร รูปแบบที่นำเสนอ และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกต่างๆ รวมถึงความสร้างสรรค์และความเป็นเอกลักษณ์ขององค์ความรู้			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
เป็นเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาที่สามารถพบได้ทั่วไป ไม่ตื่นตื่น แปลกใหม่	1	2	
เป็นเทคโนโลยี หรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ใน ระดับปานกลาง และสามารถพบเห็นได้ทั่วไป	2	2	
เป็นเทคโนโลยี หรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ใน ระดับปานกลาง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	3	2	
เป็นเทคโนโลยี หรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ใน ระดับสูง สามารถพบเห็นได้น้อยแห่งในประเทศไทย	4	2	
เป็นเทคโนโลยี หรือภูมิปัญญาที่มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ในมี ความเป็นเอกลักษณ์ สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวหรือ โดดเด่นที่สุดในประเทศไทย	5	2	
คะแนน			
1.2 การสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว		คะแนนเต็ม 10 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากอุปกรณ์ เครื่องเล่น และกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้าง ความบันเทิง ความดึงดูดใจ และความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการพัฒนาและปรับปรุงการ ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่น่าสนใจเพียงพอหรือ สร้างความประทับใจได้	1	2	
แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจในระดับที่ น้อย ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้บ้าง เป็นครั้งคราว และ นักท่องเที่ยวอาจไม่ได้รับความประทับใจเท่าที่ควร	2	2	

ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจในระดับปานกลาง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้และสามารถสร้างความประทับใจได้ในระดับหนึ่ง	3	2	
แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้มาก และสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	4	2	
แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้มาก และสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้บริการอย่างต่อเนื่อง	5	2	
คะแนน			
1.3 สักยภาพในการจัดการด้านการบริการ		คะแนนเต็ม 10 คะแนน	
1.3.1 สักยภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ พนักงาน (5 คะแนน)			
หมายเหตุ พิจารณาจากระดับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงาน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ การเอาใจใส่ดูแลและคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว			
ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
ขาดการเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ไม่สร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่นักท่องเที่ยว	1	1	
การให้บริการปานกลาง สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในระดับพอใช้	2	1	
การให้บริการดี สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง	3	1	
การให้บริการดีมาก สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในระดับสูง	4	1	
การให้บริการดีเยี่ยม สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในระดับสูงมาก	5	1	
คะแนน			

1.3.2 ศักยภาพการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (5 คะแนน)

หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของกิจกรรมต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น

ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
สามารถจัดกิจกรรมได้เพียง 1 ประเภท และมีความพึงพอใจน้อย	1	1	
สามารถจัดกิจกรรมได้เพียง 1 ประเภท และมีความพึงพอใจมาก	2	1	
สามารถจัดกิจกรรมได้ 2 ประเภท และมีความพึงพอใจปานกลาง	3	1	
สามารถจัดกิจกรรมได้ 3 ประเภท และมีความพึงพอใจได้ดี	4	1	
สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างน้อย 4 ประเภท และสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก และมีความพึงพอใจดีมาก	5	1	
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 1.3 (เต็ม 10 คะแนน)			

1.4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

หมายเหตุ พิจารณาจากคุณสมบัติต่างๆ ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ ไม่มีประสิทธิภาพ ให้ 1 คะแนน และหากมี ให้ 2 คะแนน

ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	1	2
1) ความสะดวกของการจราจร หมายถึง เส้นทางที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีระดับความหนาแน่นและความแออัดของการจราจรต่ำ			
2) ความใกล้ชิดทางคมนาคม เช่น สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร			
3) มีการให้บริการรถ หรือ เรือสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ			
4) การมีป้ายบอกทางชัดเจน			
5) ความใกล้กับจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในท้องถิ่น			
คะแนน			
คะแนนรวมข้อ 1.4 (เต็ม 10 คะแนน)			

คะแนนรวม ข้อ 1 (40 คะแนน)

2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

2.1 ระดับเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว

คะแนนเต็ม 10

คะแนน

หมายเหตุ พิจารณาจากระยะห่างของแหล่งท่องเที่ยวกับพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ดัชนีชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน (A*B)
อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่เกิน 100 เมตร	1	2	
อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบาง 100-400 เมตร	2	2	
อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบาง 400-700 เมตร	3	2	
อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่เกิน 700-1,000 เมตร	4	2	
อยู่ห่างจากพื้นที่เปราะบางไม่ต่ำกว่า 1 กิโลเมตร	5	2	
คะแนน			

2.2 ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว

คะแนนเต็ม 10

คะแนน

หมายเหตุ พิจารณาจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีจำนวนที่เพียงพอ และมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพ ให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน

ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีการบริการร้านค้าที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว			
2) มีบริการร้านอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสะอาดถูกสุขอนามัย			
3) มีสถานที่เพื่อการนั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว			
4) มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะ ที่เพียงพอต่อการให้บริการของนักท่องเที่ยว และเพื่อการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว			
5) มีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอสำหรับรองรับจำนวนรถที่เข้ามาโดยเฉพาะในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น			

6) มีป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจน จากที่จอดรถ ไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงป้าย ที่แสดงถึงสถานที่จอดรถ ประเภทต่างๆ และจุดสำหรับรับ-ส่งผู้โดยสาร			
ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
7) มีป้ายบอกทิศทางตามทางแยก เพื่อไปยังจุดท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งอยู่ ภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งป้ายแสดงแผนที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว			
8) มีการให้บริการห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่ใน สภาพดี ไม่ชำรุด ถูกหลักสุขาภิบาล แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเพศชาย- หญิง โดยมีข้อความหรือสัญลักษณ์ชัดเจน			
9) มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ รถเข็น มีบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น			
10) มีระบบสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 2.2 (เต็ม 10 คะแนน)			

คะแนนรวม ข้อ 2 (เต็ม 20 คะแนน)	
---------------------------------------	--

3. การบริหารจัดการ

คะแนนเต็ม 40 คะแนน

3.1 การจัดการด้านความปลอดภัย

คะแนนเต็ม 13 คะแนน

หมายเหตุ พิจารณาจากการวางแผนในการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าหน้าที่พนักงานในการรักษาความปลอดภัย ความปลอดภัยของอุปกรณ์ด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมและประสิทธิภาพของอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพ ให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน

ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
1) มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จากพื้นที่บางส่วนที่อยู่ในการก่อสร้างมีแผนป้องกันและการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน			
2) มีการเตรียมเส้นทางหนีภัย หรือแผนอพยพนักท่องเที่ยวออกจากแหล่งที่เกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้			
3) มีการฝึกอบรมพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด และมีความพร้อมในการรับมือกับเหตุฉุกเฉินอยู่ตลอดเวลา			
4) มีจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ			
5) อุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น เครื่องเล่นในสวนสนุก กรงสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น ต้องเป็นวัสดุที่แข็งแรง สะอาด อยู่ในสภาพที่ดีไม่ชำรุด			
6) สารเคมีอันตราย หรือวัสดุที่ง่ายต่อการติดไฟ ควรมีการจัดเก็บที่ดีห่างไกลจากแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด			
7) มีอุปกรณ์ที่แสดงถึงข้อความ ระเบียบปฏิบัติ แผ่นป้าย เพื่อแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวถึงการปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่อเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว			
8) สัญญาณเตือนภัยที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี			
9) มีอุปกรณ์ และเครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย ที่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี เช่น ถังดับเพลิง			

ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
10) มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี			
11) มีข้อมูลติดต่อสถานที่สำคัญต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ			
12) มีระบบสื่อสารสำหรับติดต่อขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ			
13) มีการวางระบบและตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สัญญาณเตือนภัย เครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เครื่องเล่นในสวนสนุก กรงสัตว์ เป็นต้น โดยช่างผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.1 (เต็ม 13 คะแนน)			
3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม	คะแนนเต็ม 11 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากจัดการของเสียต่างๆ ที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะมูลฝอย และน้ำเสีย การดูแลรักษาความสะอาด การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่</p> <p>หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพ ให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.2.1 การจัดการของเสีย			
1) มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล เช่น มีอุปกรณ์รองรับขยะที่อยู่ในสภาพดี สะอาด เพียงพอ และไม่มีขยะตกค้าง			
2) มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทขยะ และมีการนำเทคนิคเรื่อง REUSE และ RECYCLE มาใช้ในการจัดการขยะ			
3) มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำใกล้เคียง หรือมีการเชื่อมต่อท่อน้ำทิ้งไปยังระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลางในพื้นที่			
4) มีระบบตรวจคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง (ในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวมีระบบบำบัดน้ำเสียเอง มิได้เข้าสู่ระบบบำบัดส่วนกลางของพื้นที่)			
ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		

	0	0.5	1
5) มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่และอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เช่น ห้องน้ำ หรือศาลานั่งพักผ่อน			
3.2.2 การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
6) คุณภาพ เสียง น้ำ และอากาศ ต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยวและไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ			
7) มีการจัดคุณภาพอากาศและเสียงที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีการจัดสรรที่สำหรับจอดรถที่เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันผลกระทบทางเสียงและอากาศ หรือมีการให้บริการเช่าสามล้อถีบ หรือจักรยานสำหรับเที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยว			
3.2.3 การจัดการทรัพยากร			
8) มีมาตรการต่างๆ ในการประหยัดทรัพยากรน้ำและไฟฟ้า รวมทั้งมีการดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยประหยัดพลังงาน เป็นต้น			
9) มีการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัดเหมาะสมตามความจำเป็นและตามขนาดของพื้นที่และกิจกรรม			
3.2.4 การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
10) มีกิจกรรมรณรงค์ ปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่			
11) ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ในด้านการประหยัดพลังงาน และการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.2 (เต็ม 11 คะแนน)			

3.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการบริการข้อมูล		คะแนนเต็ม 6 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ศูนย์บริการข้อมูล เจ้าหน้าที่ สื่อนำเสนอข้อมูล และข้อมูลที่ให้แก่นักท่องเที่ยว</p> <p>หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพ ให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>				
ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน			
	0	0.5	1	
1) มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และมีเจ้าหน้าที่ประจำ				
2) มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้เป็นอย่างดี มีอัธยาศัย และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้พอสมควร				
3) มีสื่อการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ แผนที่ ป้าย แสดงข้อความต่างๆ วิดีโอ เป็นต้น				
4) มีสื่อการนำเสนอข้อมูลและเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลควรมีการนำเสนอข้อมูลเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย หนึ่งภาษา				
5) มีการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว คำแนะนำในการท่องเที่ยว กฎ กติกาต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว				
6) ข้อมูลที่นำเสนอมีความน่าสนใจ และข้อมูลเป็นปัจจุบัน				
คะแนนรวมข้อ 3.3 (เต็ม 6 คะแนน)				
3.4 การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม		คะแนนเต็ม 10 คะแนน		
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องเป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น และมีการดำเนินการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนโดยรอบ</p> <p>หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ/ไม่มีประสิทธิภาพ ให้ 0.5 คะแนน และหากมี ให้ 1 คะแนน</p>				

ดัชนีชี้วัด	ผลการประเมิน		
	0	0.5	1
3.4.1 ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของชุมชน			
1) มีการสร้างงานที่เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการใช้แรงงานภายในพื้นที่			
2) มีการสร้างโอกาสให้ชุมชนในการหารายได้จากกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่นการให้เช่าพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวในการดำเนินการชุมชน			
3) มีการสนับสนุนการใช้สินค้าท้องถิ่นในการดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยว เช่นอาหาร ผลไม้ ผ้าทอ สินค้าหัตถกรรม และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่นๆ			
4) การได้ประโยชน์จากสาธารณูปโภค ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
5) มีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม			
3.4.2 การเป็นที่ยอมรับและการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว			
6) กิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม โดยรอบและเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น			
7) มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ			
8) มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น			
9) มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนการติดตามประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวต่อเนื่องทุกปี			
10) มีมาตรการบรรเทาหรือลดผลกระทบทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยว และต้องมีการปฏิบัติตามมาตรการอย่างจริงจัง			
คะแนน			
คะแนนรวม ข้อ 3.4 (เต็ม 10 คะแนน)			

คะแนนรวม ข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)	
--------------------------------	--